

23. 10. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kontrola nad finanční činností

Autorka této odborné publikace vystudovala magisterský obor právo na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, na které později obhájila také svou rigorózní a dizertační práci, obě shodně na katedře finančního práva. Tomuto právnímu odvětví se také věnuje po většinu své profesní kariéry. Za zmínku stojí – krom pracovní zkušenosti na Finančním úřadě na pozici daňového referenta či v České spořitelně, kde zastávala pozici právníka daňového odboru, především její dlouholeté působení na Nejvyšším kontrolním úřadu (NKÚ), které jí pravděpodobně nejvíce motivovalo a ovlivnilo při sepsání této publikace.

V neposlední řadě bych ráda zmínila taktéž autorčino odborné akademické působení na výše zmíněné alma mater, kde se věnuje výuce finančního práva, a to převážně předmětů z oblasti práva daňového.

Kontrola nad finanční činností není zdaleka autorčinou prvotinou. Již dříve se autorsky podílela na sepsání učebnic finančního práva či publikovala odborné články. Tato kniha je, jak sama autorka na straně 12 uvádí, aktualizací její dizertační práce, jež byla původně sepsána pod názvem Státní dohled nad finanční činností. Domnívám se, že tomuto tématu není v dnešní době věnována dostatečná pozornost, přestože se jedná se o téma stále aktuální, zajímavé a troufám si hodnotit i téma náročné. Už jen z důvodu, jak obsáhlý pojem *finanční činnost* vůbec je a také z důvodu stále nejednoznačné terminologie, ke které mají sklon jak zákonodárci, tak odborníci, ať už z oblasti práva správního či finančního, které spolu úzce souvisejí. Na základě výše uvedeného velmi vítám, že došlo k publikaci ucelené monografie na toto konkrétní téma.

Autorka se v této knize rozhodla věnovat jedné z oblastí, která svým přesahem spadá do finančního i správního práva. Knihu lze ze systematického hlediska rozdělit na tři větší celky – na obecný, věnující se *Teoretickým východiskům*, dále základním pojmům vážícím se k dané problematice, tedy pojmům jako je *regulace, dozor, dohled a kontrola*. Následuje kapitola popisující *kontrolu ve veřejné správě* a velmi stručná kapitola (nebo přesněji bych ji nazvala spíše exkurzem) o problematice *procesní stránky kontroly*. K samotnému „gró“ celého díla se autorka dostává až ve druhém tematickém celku, který je nazván *Dohled nad finanční činností*. Ten je poté systematicky členěn do tří podkapitol, které se věnují jednotlivým sektorům finanční činnosti – finančnímu trhu, bankovníctví a pojišťovnictví. Nakonec se autorka věnovala tématu *externí kontroly* při hospodaření se státním majetkem či s veřejnými prostředky, ve které také využila své profesní působení na NKÚ, když tomuto úřadu a jeho činnosti jsou autorkou věnovány dvě podkapitoly. Následuje tradičně závěr, který však je jen již pouhým zopakováním dříve vyřčených autorčiných názorů z předešlých kapitol.

Jako velké plus vidím to, že každá ze zmíněných kapitol obsahuje jakési stručné shrnutí závěrů, ke kterým autorka v průběhu studia této problematiky došla.

Autorka se zcela nepochybně ve zkoumané problematice vyzná. Vyzdvihla bych poměrně slušné množství odborné literatury, ze které autorka vycházela. To je nejvíce vidět právě v kapitolách, věnujících se vysvětlení jednotlivých pojmů dozor, dohled a kontrola. Jak jsem zmínila výše, definice těchto pojmů se odborník od odborníka liší, a právě s těmito odlišnými výklady pojmů se autorka zdařile vypořádává a podrobuje je kritické analýze. Nechybí přitom ani autorčino vlastní názor (ať už souhlasný či nikoliv), jeho konfrontace s názory jiných autorů a uvedení její vlastní definice zkoumaného pojmu. Zajímavostí každé kapitoly je vždy krátký pohled do původu daného pojmu a

historie jeho vzniku. Díky tomu získává čtenář představu o tom, jak se obsah či chápání významu zkoumaného pojmu v proměnách věků měnil (např. v části věnované pojmu *audit*, původně „*audire*“). Toto jistě ocení nejen milovníci historie, ale také ti, kteří naopak v historických kontextech „plavou“ a tento historický exkurz tak může jejich povědomí obohatit. Cílem každé kapitoly je zmapovat výskyt daného pojmu v teorii i praxi a zřejmě také podání jeho uceleného výkladu. Tento záměr byl z mého pohledu naplněn. Jako lehce matoucí však hodnotím fakt, že zde autorka často uvádí i příklady, které s finanční činností nijak nesouvisejí (viz například *Audit informačních systémů, Státní dozor nad výkonem zájmové samosprávy či pořádkový a technický dozor*). Vzhledem k tomu, že je kniha očividně psána autorčinou snahou obsáhnout danou problematiku v, pokud možno, co nejširších souvislostech však lze zařazení těchto pojmů do publikace zhodnotit jako přínosné. Čtenář, ať už zástupce odborné či laické veřejnosti, jistě uvítá různá přehledná a vyčerpávající členění, která se objevují prakticky v celé publikaci, čímž dochází k sestavení této problematiky do podoby logického a uspořádaného souhrnu podstatných informací.

Kapitola *Procesní stránka kontroly*, je dle mého názoru příliš stručná, když jsou jí věnovány necelé dvě strany knihy a autorka ji buď měla zcela vynechat nebo jí věnovat o trochu více pozornosti. Domnívám se, že pouhá zmínka o existenci Kontrolního řádu či zákona o bankách je pro odbornou publikaci, obzvláště s přihlédnutím k již zmíněné profesní zkušenosti autorky v NKÚ, naprosto nedostačující. Autorka se mohla například více zabývat působností samotného Kontrolního řádu. Taktéž postrádám hlubší propojení popsané teorie s autorčinou praxí.

Jak jsem již zmínila výše, k samotné problematice dohledu na finanční činnosti se musí čtenář pročíst až přes polovinu rozsahu celé publikace. Tato oblast zaujímá lehce nadpoloviční část. Podle názvu celé knihy bych však očekávala, že se jí bude dílo zabývat v převážné většině. Takto na mne publikace působí spíš, než jako odborně zaměřené dílo, lehce učebnicovým dojmem. Čtenář by mohl namítat, že kdyby jej zajímala definice pojmů, sáhne při svém výběru po publikacích typu obecné učebnice správního či finančního práva. Na druhou stranu však pochopení základní terminologie vnímám jako důležitý předpoklad pro to, aby si čtenář z této publikace odnesl co nejvíce. Bez náležitého objasnění by pro nezavěšené čtenáře z řad laické veřejnosti mohlo být celé téma poměrně obtížně uchopitelné.

V části publikace věnované dohledu na finančním trhu pak autorka bohužel zcela opomíjí například činnost směnárenskou či oblast puncovní, která jako jediná nepodléhá dohledu České národní banky, nýbrž kontrole a inspekci ze strany Puncovního úřadu a Ministerstva průmyslu a obchodu. Tato zmínka například chyběla i v těch částech publikace, kde se autorka vypořádává právě s jednotlivými pojmy či v podkapitole *Dohled ve finančním právu*, kde je autorkou zmíněna právě ona integrovanost dohledu vykonávaného Českou národní bankou nad finančním trhem (až na tuto jednu zmíněnou výjimku). Osobně v publikaci postrádám také komparaci se zahraniční právní úpravou, která by jistě celou monografii obohatila. Autorka mohla například zmínit institucionální rámec jednotlivých národních bank, jejich dohledové pravomoci ve výkonu bankovního dohledu a regulace a také hlouběji rozebrat skutečnost, že v některých státech dohled nad finančním trhem nevykonávají centrální banky ale orgány stojící mimo ni. Různé druhy modelů fungování dohledu nad finančním trhem sice autorka krátce a stručně shrnuje v úvodu kapitoly, osobně se ale domnívám, že si právě tato oblast zaslouží více prostoru. Sama autorka uvádí, že dosud nebyl nalezen celosvětově ideální model fungování dohledu na finančním trhem, přičemž ale trendem posledních let je spíše jeho integrace. Například ze zprávy OECD vyplývá, že ve většině ze 123 zkoumaných zemí převažuje model dohledu, který nad bankami nebo finančním sektorem jako celkem vykonávají centrální banky s převahou sektorového uspořádání a v samotných členských státech OECD pak lehce převažuje dohled vykonávaný orgánem stojícím mimo centrální banku. Výsledky této zprávy se pak podrobněji zabývá tehdejší představitel bankovní rady ČNB, který ve svém článku uvádí i důvody a argumenty pro integraci dohledu s konkrétním zaměřením na umístění dohledu v centrální bance v České

republice. Domnívám se, že se v této kapitole autorce nabízel prostor pro její vlastní argumentaci či kritické zhodnocení fungování jednotlivých modelů a zhodnocení zavedení integrovaného modelu dohledu u nás, díky čemuž by mohla, stejně jako v jiných kapitolách, formulovat vlastní názor a poskytnout čtenáři svůj pohled na danou problematiku.

Vítám, že autorka v publikaci neopomněla uvést taktéž evropský systém dohledu nad finančním trhem a vliv evropské legislativy na úpravu českou, jelikož tyto hrají v procesu globalizace a celkové integrace v Evropské unii podstatnou roli. Je nemyslitelné, aby jednotný trh, volný pohyb služeb a svoboda usazování za účelem podnikání byly správně naplňovány bez existence harmonizovaných či unifikovaných pravidel jak pro samotnou finanční činnost, tak i pro výkon dohledu nad ní. Kontrovala bych však autorčin názor, že zavádění unijní nepřímé daně pro finanční sektor je formou peněžní sankce za podíl na vzniku finanční krize. Netroufám si polemizovat, do jaké míry jsou subjekty finančního trhu zodpovědné za vznik finančních krizí, nicméně nazývat jakoukoliv daň peněžní sankcí ze strany odborníka na finanční právo považuji za ne zcela vhodně zvolenou terminologii. Nelze zaměňovat daň, tedy specifický peněžní odvod plynoucí do rozpočtu a plnící především fiskální funkci za sankci, nastupující až jako následek nedodržení právních předpisů, jež plní především funkce preventivní, reparační a donucovací. Vždyť samotné zkrácení či neodvedení daně, tedy porušení právních předpisů ukládajících daňovou povinnost, je následně sankcionováno.

V úplně poslední řadě bych si dovolila samotné publikaci vytknout poměrně četný výskyt překlepů a gramatických chyb. V obsahu rovněž nekoresponduje číslování stran s kapitolami. Jsem si vědoma toho, že je tato výtka mířena spíše směrem k nakladatelství a korektuře než k práci samotné autorky, nicméně i toto jsou parametry, které průměrně všímavý čtenář zajisté zaregistruje a osobně se domnívám, že se to může negativně projevit na hodnocení a dojmu čtenáře z publikace, jelikož to mírně snižuje celkovou úroveň autorčina jinak, dle mého názoru, zdařilého počínu.

Až na výše uvedené výtky a nedostatky tedy hodnotím celkově tuto knihu jako přínosnou, zdařilou, psanou odborným, ale čtivým jazykem, která určitě stojí za přečtení a která by se rozhodně měla stát součástí knihovny každého odborníka, který se v tomto specifickém právním odvětví pohybuje. Domnívám se, že publikace může najít využití nejen u odborné, ale i laické veřejnosti zajímající se o tuto oblast. Osobně bych ji doporučila každému, kdo hodlá proniknout lépe do autorkou zkoumané problematiky, nicméně, očekává-li čtenář od publikace zcela vyčerpávající pojednání o kontrole (či obdobných mechanismech) využívaných v oblasti finanční, jako tomu bylo u mě, nemusí být nutně, dle mého smělého názoru, jeho očekávání naplněno.

JUDr. Pavlína Vondráčková, PhD.

Název: Kontrola nad finanční činností

Autor: JUDr. Pavlína Vondráčková, PhD.

Vydal: Univerzita Karlova v Praze, v nakladatelství Eva Rozkotová

Rok: 2015

Vydání: první

Počet stran: 254

ISBN 978-80-87975-40-4

Mgr. Bc. Sabina Pazderová

e-mail: sabinapazderova@seznam.cz

-
- [1] Autorka recenze je studentkou doktorského studijního programu Finanční právo a finanční vědy na katedře Finančního práva a národního hospodářství Právnické fakulty Masarykovy Univerzity
- [2] Pro srovnání lze uvést článek VEDRAL, Josef. K rozsahu působnosti Kontrolního řádu, In: Správní právo, Praha: Ministerstvo Vnitra, 2016, ročník XLIX, číslo 6, str. 353 -394
- [3] Např. v Rakousku je dohledovým orgánem Úřad pro dohled nad finančním trhem (FMA) či v Německu, kde je dohledovým orgánem BaFIN (neboli Federal Financial Supervisory Authority).
- [4] OECD. Supervision of financial services in the OECD area. OECD [online]. 2002, [cit. 2017-09-03]. Dostupné na [www](http://www.oecd.org), k dispozici >>> [zde](#).
- [5] FRAIT, Jan. Bankovní dohled a stabilita finančního systému. ČNB [online]. 2003, [cit. 2017-09-03]. Dostupné na [www](http://www.cnb.cz), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)